UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Questiones spiritualis [con]uiuij delicias preferentes, super euangelijs tam de te[m]pore [quam] de sanctis

Johannes <de Turrecremata>

Lyon, 18. Jan. 1509

D[omi]nica tertia post oct[auas] epiphanie.

urn:nbn:de:hbz:466:1-70506

Visual Library

D quartã q̃ſtionem qua querit. vtruʒ ſit verũ ꝙ xp̃s nõ inuenit tã tam fidem in iſrael ſicut in centurione. ſic ꝑcedit. ⁊ videtur ꝙ non. ¶ Primo. q2 in abraham iſaac ⁊ iacob maior fides fuit. ergo ⁊c. ¶ Scd̃o arguit de beatiſſima virgine maria. Cui dictũ eſt. Beata que credidiſti qm̃ perficientes in te que dicta ſunt tibi a dño. Luce. j. ¶ Tertio idem arguitur de apoſtolis. qui dicuntur primitias ſpiritus habuiſſe. ¶ In oppoſitũ eſt euangeliũ preſens. ¶ Rñdeo dicendũ iuxta albertũ ſuper mattheũ. Qd̓ fides dicitur magna dupliciter. ſcilʒ intenſiue ⁊ facilitate credendi. Inteñue poſſibile fuit ꝙ maior fides fuit i multis iudeis ſʒ ſtatum etiaʒ pñteʒ. ¶ Sed quo ad facilitatẽ credẽdi nõ inuenit tãtam. q2 iudei qui crediderũt per miracula inducti ſunt ⁊ edocti per ſcripturas crediderunt. Iſte autem nõ. ¶ Ad rationes in oppoſitum dicendũ. ¶ Ad primaʒ reſpõdetur ꝙ non loquebat xp̃s de illo priore iſrael in quo prophete ⁊ patriarche fuerũt. Unde beda in omelia dicit ſic. Non inueni tantam fidẽ in iſrael. nõ in illo priore iſrael in quo nominati ſunt ꝓphete ⁊ iuſti. ſed ſignificat fidẽ illi⁹ ſupple iſrael. hoc eſt ſuper oẽs qui tunc fuerunt tribus iſrael. ⁊ nõ ſuper illum qui ab initio fuit iſrael. nec ſuper eos qui poſtea ꝓphete et iuſti inuenti ſunt in iſrael. Et ꝑ hoc pʒ reſpõſio ad argumẽta de beata virgine ⁊ de apoſtolis qui ſuper oẽs alioʒ iuſti ⁊ ſancti inuenti ſunt in iſrael. Uel dicẽdũ vt dicit albertus ꝙ cum xp̃s dixit. Non inueni tantam fidem in iſrael. nõ includit illos q̇bus loquebatur ſed alios de iſrael.

Dominica tertia eſt euãgeliũ. In illo tẽpore. Aſcẽdente ieſu in nauiculã ⁊c. Matth. viij. Circa quod veniũt diſputãde ſequẽtes q̃ſtiones. ¶ Primo vtrũ eccleſia vniuerſalis iuxta gloſam per nauiculã deſignata tempeſtate alicui⁹ tribulatiõis quãdoq3 ita concutietur vt naufragium patiatur. ¶ Secũdo. vtrũ fuit verum ꝙ mare ⁊ venti obedierunt chriſto.

D primaʒ q̃ſtioneʒ qua querit. vtruʒ vniuerſal̓ eccleſia iuxta gloſam euangelij per nauiculam deſignata quãdoq3 tempeſtate tribulationis ita concutietur vt naufragiũ patiatur. Et

videtur ꝙ ſic. ¶ Primo. daniel'
ix.ſcribitur.Deficiet hoſtia ⁊ ſa
crificiū.⁊ erit in templo abomi
natio deſolationis.⁊ vſqꝫ ad cō-
ſummationē ⁊ finem perſeuera
bit deſolatio.ſed cū defecerit fi
des⁊ hoſtia ⁊ ſacrificiū deficiet
eccleſia. Dicit enī augu. Ubi fi-
des ibi eccleſia.ergo ⁊c̄. ¶ Se-
cūdo ſic.ſicut vniuerſitas iudeo
rum que prius eccleſia dicebat̄
iam nō eſt in eccleſia.vnde tota
eccleſia iudeoꝝ videt̄ defeciſſe.
Dedit enī illi deus libeliū repu-
dij.primo decē tribub' ⁊ poſtea
duabus:vt dicit̄ Hiere.iij.et.v.
vbi ſic habet̄. Preuaricata eſt
domus iſrael ⁊ dom' iuda dicit
dn̄s ⁊c̄.ergo pari ratiōe tota ec-
cleſia xpianoꝝ eſt defectibilis.
ꝯn̄a videtur bona. ¶ Tertio ſic.
Lu.xviij. Poſt denūciationē fu
turarū tribulationū d̄r. Uerūtn̄
fi.ho.veniēs putas inueniet fi-
dem in terra.hoc aūt nō videtur
dictū niſi ꝙ fides ante ꝯſumma
tionez ſeculi deficiet.⁊ per ꝯn̄s
eccl'ia. ¶ In oppoſitū eſt hic glo
ſa. ¶ Rn̄deo dicendū ſub duab'
cōcluſionibus. Prima eſt ꝙ ec-
cleſia catholica cōueniēter deſi
gnatur per nauē ſiue nauiculā.
Iſta ꝯcluſio ꝓbatur. Primo per
illud.puerb.vlti. Facta eſt qua
ſi nauis inſtitoris. Et hoc q2 vt
dicit albertus magnus. Uirtu-
tum mercib' ⁊ meritoꝝ theſau-
ris ampliſſimis atqꝫ precioſiſſi-
mis onuſta eſt quib' filij ſui mer
cati ſunt regnū celoꝝ. In ea enī
ſola ſunt virtutes q̄bus adipi-
ſcit̄ felicitas vite eterne. iuxta
ca.Omnes.xxviij.q.j. Scd̄o pꝫ
cōcluſio.Qm̄ eccleſia eſt vehicu
lum quo per mare huius ſeculi
q̄tūcūqꝫ crebis ventoꝝ flatib' ⁊
aquarū fluctib' .i. tēptationum
plagis ⁊ verberib' fatiget̄. fide
les in ea ꝯtenti ad portū future
beatitudinis perducunt̄. Unde
ſicut extra archā regnāte dilu-
uio nullus ſaluat' eſt.ita nullus
extra eccleſiaz oīnō ſaluat̄. Un̄
extra de ſum.trini.⁊ fi.catho.c.
j.et.xxiiij.q.j.qm̄ verus ⁊ beat'
gregorius in moralib'. ⁊ habe-
tur in.c.q2 eadem cauſa.⁊.q. ec
cleſia ſola eſt que intra poſitos
valida caritatis compago cuſto
dit. Unde aqua diluuij archam
quidem ad ſublimiora ſuſtulit.
oēs autem quos extra inuenit
extinxit. ¶ Scd̄a concluſio eſt.
ꝙ nauicula vniuerſalis eccleſie
nunꝙ tanta tēpeſtate tribulatio
nis vexabit̄ ꝙ naufragiū patia-
tur. Iſta concluſio ꝓbatur. ꝓmo
ſic.auguſtinus in tractatu de ca
tholica veritate dicit. Sicut na
uicula.i.eccleſia xp̄z medio ma
ris videlꝫ mūdo diu iactata eſt
fluctibus.ſed vexata non diſſo
luta aut ſubmerſa.quia ille im
perauit vento ⁊ mari qui eidem
eccleſie ꝓmiſit vſqꝫ in finem af
futurum. Scd̄o.cōcluſio pꝫ ex
illo ambroſij q̄ ita dicit in quo
dam ſermone. Nauim eccleſiā
debemus accipere in ſolo mūdi
huius cōſtitutā que ⁊ ſi vndaru

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

fluctibus aut ꝓcellis ſepe vexet͛ tñ nunq̄ poteſt ſuſtinere naufragium. q2 in arbore eius .i. in cruce xp̄s erigitur . in puppe pater reſidet gubernator. proram paraclitus ſeruat ſpiritus. hanc ꝑ anguſta huius mundi freta duodecim remiges ducūt. i. duodecim apoſtoli. ⁊ ſimilis numerus ꝓphetarum. Tertio pꝫ cōcluſio ex illo Mat. xvj. vbi chriſt⁹ ait. Super hanc petram edificabo eccleſiam meā. ⁊ porte inferi nō preualebunt aduerſus eā. Plane hoc non eſſet ſi eccleſia quibuſq̧ tribulatiōibus aut impugnationibus vexata naufragium eſſet paſſura. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam respondet͛. negando conſequentiam . Et ad dictum danielis reſpōdetur dupliciter. Primo ꝙ non videt͛ loqui de cōſummatione totius ſeculi. ſed de finali deſolatione ciuitatis hieruſalez. in qua locus ſanctificationis erat . et ita non eſt ad propoſitum. Secundo reſpondetur ꝙ dato ꝙ dictum danielis accipiatur de conſummatione ſeculi ⁊ abominationē nominet antichriſtum hominē peccati qui in templo ſedens extollens ſe ſuper omne qđ dꝛ de⁹. ij. Theſſal. ij. Non eſt intelligendū ꝙ fides totalit͛ deficiat qn ſemper apud aliquos fides eccleſie firma atq̧ immutabilis vſq̧ in finem ſeculi ꝑmanebit. Ita xp̄s pollicitus eſt petro. quez vniuerſalis eccleſie ſue paſtorem ⁊ vicarium conſtituerat. dicēs. Ego rogaui pro te petre vt non deficiat fides tua. Luce. xxij. ¶ Ad ſcđam rñdetur. negando aſſumptum. quoniā. eccleſia de iudeis nūq̄ ita defecit quin ſemꝑ in ea aliqui eſſent iuſti. in quibus integra fides et caritas inuiolata ꝑſeueret. ſꝫ ſcriptura ita abſolute loquit͛ q2 cōparatione maloꝝ illo tempore pauciſſim⁹ erit numerus bonorū. ¶ Ad tertiam rñdetur. negādo cōſequentiā. ⁊ ad dictū qđ Luce. xviij. habet͛. Rñdet͛ qđ illud dictū eſt nō oīno fides ſit defectura. ſꝫ ꝓpter paucitatē fideliū q̄ tempore antichriſti erit propter maximam tribulationē q̄ tempore illo vigebit.

AD ſecūdā queſtionez q̄ querit͛ . vtrū fuit veruz ꝙ mare et venti obedierunt chriſto. ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ non . quia res ſine ſenſu ⁊ ſine ratione non poſſunt dici obedire alicui. cum nec capere nec itelligere poſſint preceptum imperantis: ſed mare ⁊ venti ſunt huiuſmodi. ergo non videntur dici poſſe obedire. ¶ Scđo ſic. qui obedit deo ꝯformat volūtatē ſuā voluntati diuine. ſꝫ iſta cū ſint ſine intellectu ⁊ voluntate nō poſſunt dici cōformare voluntatem ſuam diuine. ergo ⁊c. ¶ Tertio obedientia

eſt virtus moꝛalis. ſꝫ mare ꝛ ven
ti non ſunt capacia virtutis. er-
go nec poſſunt dici obedire ali-
cui. ¶ In oppoſitū eſt euangeliū
pñs. ¶ Rñdeo dicendū ſub iſta
concluſione. ꝙ mare ꝛ venti obe
dierunt xp̄o. Iſta cōcluſio pꝫ ex
euāgelio. Pro cuiꝰ intellectu eſt
notandū ꝙ obediētia dr̄ duobus
modis. Uno modo vt virtꝰ qua
animus ſubijcitur mādatis im
perantis vt fiant et hoc modo
obediētia non cadit niſi in crea-
tura itellectuali q̄ ſola capax eſt
virtutis vt arguebat. Alio mo-
do dr̄ obedientia operatio qua
mobile vel ſubiectū ſtatim expe
dit ꝛ ſine quacunqꝫ repugnantia
exequitur oꝛdinē ꝛ diſpoſitionē
ſui motoꝛis ſiue principiū agē
tis. ꝛ hoc modo eſt in omni crea
tura potentia obedientialis ad
exequendū et operādū quicquid
deus. q̄ imobilis manēs dat cū-
cta moueri. de creatura oꝛdina-
uerit vel diſpoſuerit. Unde pſ.
clxviij. dr̄. Statuit ea in eternū
ꝛ in ſeculū ſeculi preceptum po
ſuit et non preteribit. Et infra.
Ignis grādo nix glacies ſpūs p
cellarū que faciunt verbū eius.
Et amos. ix. dicit dñs. Mādabo
ſerpenti ꝛ ipſe deuoꝛabit eos. ꝛ
hoc modo dicunt venti et mare
obediuiſſe chꝛiſto ſicut creatura
ſuo creatoꝛi. ¶ Ad rōnes in op-
poſitū. ¶ Ad primā rñdetur. ꝙ
ratio p̄cedit de obedientia. pri-
mo modo ſumpta lꝫ dicat alber
tus magnus ſup Mattheum. ꝙ
oīs creatura ſenſum hꝫ natura-
lem qua imperiū p̄cipit et p̄ficit
creatoꝛis ꝙuis in ſe ſit inſenſi-
bilis. Et ideo diſtinguit yſaac
pħs ſenſus naturales ꝛ anima-
les eſſe in rebꝰ inſenſibilibꝰ hec
Albertꝰ. ¶ Ad ſcd̄am ꝛ tertiam
rationes eadē eſt reſponſio. Lo-
quuntur enim de obedientia pri
mo modo ſumpta. nos vero de
obedientia ſcd̄o modo capta.

N quarta
dñica pꝰ octa
uas epipha-
nie eſt euan-
geliū. In illo
tēpoꝛe. dixit
ieſus parabo
lam hāc. Si-
mile factū eſt
regnū celoꝛū hoī ꝛc. Mat. xiij.
Circa qd̄ poſſunt diſputari ſeq̄n
tes queſtiones. ¶ Primo. vtrum
diabolꝰ ſupſeminauerit zizania
i. hereſes i agro dñico. ¶ Scd̄o.
vtrū heretici ſunt eradicādi per
moꝛtem de vita preſenti.

D primā
queſtionem q̄
queritur. vtꝝ
diabolꝰ ſupſe-
minauerit zi-
zaniā ꝛc. ſic
p̄ceditur. Et
videtur ꝙ nō. ¶ Primo ſic. euā-
gelium dicit ꝙ inimicus homo
hoc fecit. ſꝫ diabolꝰ nō eſt homo
ergo nō ſupſeminauit zizania.
¶ Scd̄o ſic. hereſes ex libero ar